

BONES PRÀCTIQUES D'INNOVACIÓ DOCENT

1. Títol

L'assegurament de la qualitat dels resultats dels programes formatius de la UAB

2. Universitat / Facultat

Universitat Autònoma de Barcelona

3. Equip de treball / Contacte

Núria Marzo Cabero (tècnica superior)

Mari Pau Álvarez del Castillo (cap d'oficina)

Oficina de Qualitat Docent (oqd@uab.cat)

4. Resum

L'adquisició i assoliment de competències és un element indispensable per a qualsevol títol universitari que tingui per objectiu, entre d'altres, formar estudiants ben preparats. En aquesta comunicació es presenta un instrument que permet mesurar la intensitat dels resultats d'aprenentatge en l'avaluació de l'estudiant amb l'objectiu de detectar punts forts i febles en l'avaluació de competències. També es mostren resultats sobre l'impacte que té aquesta eina en l'acreditació de les titulacions.

5. Desenvolupament

a. Context normatiu

L'establiment de les bases de l'adaptació a l'EEES per part dels títols universitaris es duu a terme amb l'aplicació de la Llei orgànica 4/2007, de 12 d'abril, per la qual es modifica la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats (LOMLOU). Seguidament, l'aplicació del Reial decret 1393/2007, de 29 d'octubre (modificat pels reials decrets 861/2010 i 99/2011), que establia l'ordenament dels ensenyaments universitaris oficials, va augmentar l'autonomia universitària en deixar a les universitats la creació i proposta, d'acord amb les regles establertes, dels ensenyaments i títols que cal impartir sense estar subjectes a l'existència d'un catàleg previ establert.

Aquesta major autonomia de les universitats suposa que les propostes de nous ensenyaments s'hagin de sotmetre a un procés d'avaluació previ i a un procés d'avaluació posterior. Entre

tots dos processos, les universitats duen a terme un seguiment anual del desenvolupament de les titulacions implantades, tot, d'acord amb el seu sistema de garantia interna de qualitat (SGIQ). Els criteris per a aquestes avaluacions els estableixen conjuntament les agències de qualitat d'acord amb els estàndards i directrius internacionals per a l'assegurament de la qualitat i la resta de normatives legals.

A Catalunya, l'Agència de Qualitat Universitària de Catalunya (AQU) i totes les universitats catalanes van aprovar el marc per a la verificació, el seguiment, la modificació i l'acreditació (VSMA), que estableix que, qualsevol títol, un cop passats quatre o sis anys des de l'avaluació *ex-ante* (verificació), ha de sotmetre's a un procés d'avaluació *ex-post* (acreditació). En aquesta comunicació ens centrem, sobretot, en el procés d'acreditació que, segons l'AQU, és la comprovació, a partir d'una visita externa, que la titulació s'està desenvolupant com estava planificada en la verificació.

b. El procés d'acreditació a la UAB

La UAB va iniciar en el curs 2013-2014 el procés d'acreditació de les primeres titulacions verificades amb l'objectiu, entre d'altres, d'identificar els punts forts i de millora a partir de l'aplicació de determinats estàndards que s'estableixen en la *Guia per a l'acreditació de les titulacions oficials de grau i màster* dissenyada per AQU Catalunya. Aquesta guia inclou el marc legal, els tràmits i documents necessaris per a l'avaluació i, el més important, els estàndards d'avaluació i les rúbriques per a avaluar-los.

L'estàndard on se situa l'anàlisi de la comunicació és el de l'avaluació de la qualitat dels resultats dels programes formatius (estàndard 6 de la guia); entenent aquests com els resultats de l'aprenentatge dels estudiants, les dades d'inserció laboral, l'evolució dels indicadors acadèmics i, per últim, la satisfacció dels grups d'interès. De manera específica, ens centrem en l'avaluació dels aprenentatges dels estudiants a través del grau d'assoliment dels resultats d'aprenentatge recollit en l'ESG 1.3 (Avaluació de l'alumnat), que recomana que «l'alumnat ha de ser avaluat d'acord amb criteris, regles i procediments publicats i aplicats amb coherència» (ENQA, 2005). La pertinència de l'aplicació d'aquests criteris i procediments és el que el procés d'acreditació pretén analitzar per garantir que les activitats de formació i d'avaluació són coherents amb el perfil de formació de la titulació.

De manera específica, el model que es presenta en el següent apartat intenta donar resposta al subestàndard 6.2. *Les activitats formatives, la metodologia docent i el sistema d'avaluació són adequats i pertinents per a garantir l'assoliment dels resultats d'aprenentatge previstos.*

Per a poder valorar el conjunt de l'estàndard 6, la *Guia per a l'acreditació* d'AQU proposa que s'aportin com a evidències la documentació del SGIQ sobre els processos relacionats amb els programes formatius i la recollida de resultats, i l'accés a tota la informació de les assignatures seleccionades com a mostra, que inclou les guies docents, el professorat i les mostres d'activitats d'avaluació fetes pels estudiants.

c. Model proposat per avaluar

Davant l'objectiu que es proposa l'estàndard comentat en l'anterior punt, l'Oficina de Qualitat Docent (OQD) de la UAB proposa un sistema de recollida i avaluació de les activitats formatives i d'avaluació amb les competències i els resultats d'aprenentatge que aquestes treballen que, amb el vistiplau d'AQU, es presenta com a model de valoració del subestàndard 6.2. a les titulacions que, des del curs 2013-2014, han dut a terme el procés d'acreditació.

Aquest sistema parteix de tota la informació que consta a les guies docents de les assignatures, que cada curs actualitzen els responsables docents i coordinadors de titulació i que estan publicades al web de la UAB, entre d'altres. A les guies docents es pot disposar de la informació de les activitats formatives i dels resultats d'aprenentatge que aquestes treballen i del temps dedicat a cadascuna (veg. la taula 1) i de les activitats d'avaluació amb els resultats i les competències que s'avaluen, el temps dedicat i el pes que té per a l'estudiant cada activitat d'avaluació (veg. la taula 2). A partir d'aquí, la coordinació de la titulació pot elaborar un registre de tota aquesta informació per a totes i cadascuna de les assignatures, i detectar-hi les càrregues de treball, la diversitat d'activitats formatives i d'avaluació, els resultats i les competències treballades i avaluades i el seu pes, etc. (veg. la taula 3). Per al procés d'acreditació, les titulacions han de seleccionar una sèrie d'assignatures mostra que serveixen com a evidència per a comprovar l'estàndard (veg. la taula 4). A banda de l'anàlisi conjunta i individual de les assignatures mostra, també es pot elaborar a nivell de titulació per a garantir completament que l'assoliment de les competències del perfil és adient i satisfactori.

Per a elaborar la matriu d'intensitats de l'avaluació de competències i resultats d'aprenentatge per a les assignatures seleccionades com a mostra en el procés d'acreditació, s'ha d'anar a la informació de la guia docent de cadascuna de les assignatures i observar quin pes té, en l'avaluació de l'estudiant, cada resultat a través de la ponderació de cada activitat en la nota final de l'estudiant. Per exemple, si el resultat d'aprenentatge X s'avalua en l'activitat 1, que té un pes del 20% i en l'activitat 2, que té un pes del 40%, podem dir que la intensitat amb què s'avalua aquest resultat és moderada segons l'escala de valors establerta. Aquesta escala estableix que un resultat d'aprenentatge que té un pes de menys del 20% té una intensitat

baixa, entre el 20 i el 60%, intensitat moderada i més del 60%, intensitat alta. Aquesta matriu d'intensitats permet detectar qualsevol desequilibri en l'avaluació de competències i mostrar que totes s'assoleixen amb el nivell esperat. Que un resultat d'aprenentatge tingui una intensitat baixa no és un resultat negatiu; s'ha d'analitzar el conjunt de resultats d'aprenentatge que componen la competència i veure que les intensitats estan equilibrades i que realment es pot garantir que la competència s'avalua i, per tant, l'estudiant l'assoleix.

d. Resultats

En aquest punt ens centrem en les valoracions obtingudes per a cadascuna de les titulacions de la UAB que han passat per un procés d'acreditació des del 2014 fins al primer semestre del 2016. AQU atorga una valoració global i una valoració per a cada estàndard de cada titulació. Com es pot veure a les figures 5 i 6, 24 titulacions han obtingut la valoració màxima, «s'assoleix en procés d'excel·lència», 72 titulacions amb la valoració «s'assoleix» i 1 titulació que va rebre la valoració de «s'assoleix amb condicions».

Si ens centrem només en les titulacions que han obtingut la valoració «s'assoleix en procés d'excel·lència» (24 títols), des de l'inici fins ara, durant l'any 2015 només un 25% de les titulacions van obtenir aquesta valoració, mentre que la resta, un 75%, la van obtenir durant el primer semestre del 2016. Aquest increment es deu, en part, al major nombre de titulacions que en el 2016 han passat pel procés d'acreditació (veg. el gràfic 1), però també a l'aprenentatge aconseguit per part de tots els agents implicats en el procés. Una altra dada interessant relacionada amb les titulacions que s'han acreditat amb excel·lència és que el percentatge per a màsters (83%) és molt superior al dels graus (17%). Tanmateix, també cal comentar que l'acreditació amb excel·lència només s'ha assolit en titulacions pertanyents a centres propis de la UAB.

Si ens fixem amb les dades per estàndards (veg. el gràfic 2), el primer que podem veure és que els estàndards 1 i 5 són els que tenen un percentatge de titulacions més alt amb la valoració «acreditades» (90%). El segon aspecte important són els percentatges amb la valoració «acreditades amb excel·lència» per als estàndards 2, 4 i 6, que se situen entorn d'un 25-30%. I tot seguit cal destacar la valoració «acreditades amb condicions», que se situa bàsicament als estàndards 3 i 4 (25% aprox.). Si sumem els percentatges de les valoracions «acreditades» i «acreditades amb excel·lència», veiem que tots els estàndards, excepte el 3 i el 4, superen el 90% i, per tant, es pot afirmar que aquests estàndards estan molt ben assolits per a la gran majoria de les titulacions de la UAB.

Finalment, per al model presentat en la comunicació, ens interessa destacar que l'estàndard 6 (Qualitat dels resultats) obté un percentatge del 95% de titulacions acreditades amb la valoració «acreditades» o «acreditades amb excel·lència», el percentatge més alt de tots els estàndards que componen el procés d'acreditació. Aquestes dades ens permeten continuar treballant amb aquest model d'avaluació de l'adquisició de competències amb la garantia que s'assegura la qualitat dels resultats dels programes formatius.

6. Referències bibliogràfiques

AGÈNCIA PER A LA QUALITAT DEL SISTEMA UNIVERSITARI DE CATALUNYA (2016). *Guia per a l'acreditació de les titulacions universitàries oficials de grau i màster*. Barcelona. Lloc web: <http://www.uab.cat/doc/GuiaAcreditacioTitulacions>

EUROPEAN ASSOCIATION FOR QUALITY ASSURANCE IN HIGHER EDUCATION (2009) *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*. Hèlsinki. Lloc web: http://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2013/06/ESG_3edition-2.pdf.

7. Imatges de l'experiència

Taula 1. Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classe magistral	30	1,2	1, 3, 5, 7
Seminaris (grups reduïts)	15	0,6	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Tipus: Supervisades			
Projectes tutoritzats i realització d'activitats	30	1,2	1, 3, 4, 6, 7, 8
Tipus: Autònomes			
Lectura d'articles, llibres i elaboració de treballs	75	3	1, 3, 4, 5, 6, 8

Taula 4. Matriu d'intensitats de competències i resultats d'aprenentatge per assignatures mostra

		ASSIGNATURES				
		Assignatura X	Assignatura Y	Assignatura Z	Assignatura W	Pràctiques Externes TFG
COMPETÈNCIES I RESULTATS D'APRENENTATGE						
E01	Comprendre textos escrits en llengua A per a poder traduir					
E01.01	Aplicar coneixements lèxics, morfosintàctics, textuals, retòrics i de variació lingüística: Aplicar coneixements gràfics, lèxics, morfosintàctics i					
E01.02	Aplicar estratègies per comprendre textos escrits de diversos àmbits: Aplicar estratègies per a comprendre textos escrits de tipologia diversa					
E02	Produir textos escrits en llengua A per poder traduir					
E02.01	Aplicar coneixements lèxics, morfosintàctics, textuals, retòrics i de variació lingüística: Aplicar coneixements gràfics, lèxics, morfosintàctics i					
E02.25	Resoldre interferències entre les llengües de treball: Resoldre interferències entre les llengües de treball.					
E02.06	Aplicar estratègies per produir textos escrits de diversos àmbits i amb finalitats comunicatives específiques: Aplicar estratègies per produir					
E02.14	Produir textos escrits adequats al context i amb correcció lingüística: Produir textos escrits no especialitzats de tipologia diversa, adequats al					
E03	Comprendre textos orals en llengua A per poder interpretar					
E04	Produir textos orals en llengua A per poder interpretar					
E05	Comprendre textos escrits en un idioma estranger per poder traduir					
E05.04	Aplicar coneixements lèxics, morfosintàctics, textuals, retòrics i de variació lingüística: Aplicar coneixements gràfics, lèxics, morfosintàctics i					
E05.11	Aplicar estratègies per comprendre textos escrits de diversos àmbits: Aplicar estratègies per comprendre textos escrits no especialitzats en					
E05.13	Aplicar estratègies per comprendre textos escrits de diversos àmbits: Aplicar estratègies per comprendre textos escrits amb certa complexitat					
E05.15	Aplicar estratègies per comprendre textos escrits de diversos àmbits: Aplicar estratègies per comprendre textos escrits de tipologia diversa					
E05.28	Comprendre la intenció comunicativa i el sentit de textos escrits de diversos àmbits: Comprendre la intenció comunicativa i el sentit de textos					
E05.31	Comprendre la intenció comunicativa i el sentit de textos escrits de diversos àmbits: Comprendre la intenció comunicativa i el sentit de textos					
E06	Produir textos escrits en un idioma estranger per poder traduir					
E06.04	Aplicar coneixements lèxics, morfosintàctics, textuals, retòrics i de variació lingüística: Aplicar coneixements gràfics lèxics, morfosintàctics y					
E06.11	Aplicar estratègies per produir textos escrits de diversos àmbits i amb finalitats comunicatives específiques: Aplicar estratègies per produir					
E06.13	Aplicar estratègies per produir textos escrits de diversos àmbits i amb finalitats comunicatives específiques: Aplicar estratègies per produir					
E06.25	Produir textos escrits adequats al context i amb correcció lingüística: Produir textos escrits sobre temes quotidians adequats al context					
E06.28	Produir textos escrits adequats al context i amb correcció lingüística: Produir textos escrits amb certa complexitat sobre temes personals i					
E06.34	Produir textos escrits de diversos àmbits i amb finalitats comunicatives específiques: Produir textos senzills de l'àmbit acadèmic, seguint					
E06.37	Resoldre interferències entre les llengües de treball: Resoldre interferències de la combinació lingüística amb un grau suficient de control.					
E07	Comprendre textos orals en un idioma estranger per poder interpretar					
E07.04	Aplicar coneixements lèxics, morfosintàctics, textuals, retòrics i de variació lingüística: Aplicar coneixements fonològics, lèxics,					
E07.11	Aplicar estratègies per comprendre textos orals de diversos àmbits: Aplicar estratègies per comprendre textos orals senzills i clars sobre temes					
E07.14	Aplicar estratègies per comprendre textos orals de diversos àmbits: Aplicar estratègies per comprendre textos orals sobre temes personals i					
E07.23	Comprendre la intenció comunicativa i el sentit de textos orals de diversos àmbits: Comprendre el sentit de textos orals senzills i clars sobre					
E07.26	Comprendre la intenció comunicativa i el sentit de textos orals de diversos àmbits: Comprendre textos orals sobre temes personals i temes					
E08	Produir textos orals en un idioma estranger per poder interpretar					
E08.04	Aplicar coneixements lèxics, morfosintàctics, textuals, retòrics i de variació lingüística: Aplicar coneixements fonològics, lèxics,					
E08.09	Aplicar estratègies per produir textos orals de diversos àmbits i amb finalitats comunicatives específiques: Aplicar estratègies per produir					
E08.11	Aplicar estratègies per produir textos orals de diversos àmbits i amb finalitats comunicatives específiques: Aplicar estratègies per produir					
E08.21	Produir textos orals adequats al context i amb correcció lingüística: Produir textos orals sobre temes personals i temes generals d'àmbits					
E08.27	Produir textos orals de diversos àmbits i amb finalitats comunicatives específiques: Produir textos orals bàsics i amb finalitats comunicatives					
E09	Aplicar coneixements culturals per poder traduir					
E09.02	Identificar la necessitat de mobilitzar coneixements culturals per poder traduir: Identificar la necessitat de mobilitzar coneixements culturals					
E10	Aplicar coneixements culturals per poder interpretar					
E11	Aplicar coneixements temàtics per poder traduir					
E12	Aplicar coneixements temàtics per poder interpretar					
E13	Aplicar coneixements literaris per poder traduir					
E14	Dominar els aspectes relacionats amb l'evolució històrica de la traducció i de la interpretació					
E15	Dominar els fonaments teòrics de la traducció i de la interpretació					
E16	Dominar els fonaments lingüístics de la traducció i de la interpretació					
E17	Demostrar que es coneixen els condicionaments, agents i institucions que intervenen en la traducció i interpretació					
E18	Utilitzar els recursos tecnològics per poder traduir					
E18.03	Demostrar que es coneixen els recursos tecnològics per poder traduir: Demostrar que es coneixen els recursos tecnològics bàsics per poder					
E19	Utilitzar els recursos tecnològics per poder interpretar.					
E20	Utilitzar els recursos de documentació per poder traduir.					
E20.03	Formular adequadament les necessitats informatives per poder traduir: Formular adequadament les necessitats informatives per a poder					
E20.12	Identificar les fonts d'informació existents (digitals i analògiques) per poder traduir: Identificar les fonts d'informació existents (digitals i					
E20.35	Aplicar els recursos de documentació per resoldre problemes de traducció: Aplicar els recursos de documentació per poder traduir textos					
E21	Utilitzar els recursos de documentació per poder interpretar.					
E22	Utilitzar els recursos terminològics per poder traduir.					
E23	Utilitzar els recursos terminològics per poder interpretar.					
E24	Dominar els principis metodològics que regeixen la traducció.					
E24.00	Identificar la traducció com un acte de comunicació adreçat a un destinatari: Identificar la traducció com un acte de comunicació adreçat a un					
E24.01	Identificar el caràcter textual i dinàmic de l'equivalència traductora: Identificar el caràcter textual i dinàmic de l'equivalència traductora.					
T01	Treballar en equip					
T02	Dissenyar i gestionar projectes					
T02.01	Dissenyar i gestionar projectes: Planificar l'execució del projecte assignant les tasques i els temps que siguin necessaris					
T02.02	Dissenyar i gestionar projectes: Planificar una avaluació dels resultats del projecte					
T03	Raonar críticament					
T03.01	Raonar críticament: Analitzar la coherència dels judicis propis i aliens.					
T03.02	Raonar críticament: Argumentar la pertinència dels judicis emesos.					
T04	Treballar en un context multicultural					
T05	Aprendre de manera estratègica, autònoma i contínua					
T05.01	Aprendre de manera estratègica, autònoma i contínua: Formular un pla d'acció per a aprendre.					
T05.02	Aprendre de manera estratègica, autònoma i contínua: Documentar-se per tal d'ampliar la informació					
T06	Treballar de forma ètica					

Intensitat Baixa (<20%)
Intensitat Moderada (20-60%)
Intensitat Alta (>60%)

Taula 5. Resultats acreditació UAB (2014-2015)

VALORACIÓ PER ESTÀNDARDS	2014		2015	
	ESAGED	FTI	EDUCACIÓ	COMUNICACIÓ
MU Arxivística i Gestió de documents				
Grau Traducció i Interpretació				
Grau Estudis en Àsia Oriental				
MU Formació del professorat				
MU Recerca en comunicació i periodisme				
Grau Informàtica i Serveis				
MU Neurorehabilitació				
MU Rehabili. Neuropsicològica i E. C.				
Grau d'Administració i Direcció d'Empreses				
Grau Comptabilitat i Finances				
Grau Economia				
Grau Empresa i Tecnologia				
MU Anàlisi Econòmica / Economic Analysis				
MU Economia i Administració d'Empreses				
MU EM Models i Mètodes d'Economia Quantit.				
MU Gestió, organització i economia de l'empresa				
MU Marketing				
MU Recerca Aplicada en Economia i Empresa				
MU Farmacologia				
MU Investigació Clínica Aplicada en CC. Salut				
MU Estudis Anglèsos Avançats				
MU Ll. Comparats: Estudis Literaris i Culturals				
MU Prehistòria, Antiguitat i Etnològia				
Grau Ciències Ambientals				
Grau Estadística Aplicada				
Grau de Física				
Grau de Geologia				
Grau de Matemàtiques				
Grau de Nanociència i Nanotecnologia				
Grau de Química				
MU EM Estudis Ambientals: Ciutats i Sosten.				
MU IP de la Ciència: Ciència, Història i Societat				
MU Modelització per a la Ciència i l'Enginyeria				
MU Química Industrial i Introd. Recerca Química				
Grau d'Enginyeria de Sistemes de Telecom.				
Grau d'Enginyeria Informàtica				
Grau d'Enginyeria Química				
Grau Gestió aeronàutica				
Grau Logopèdia				
Grau Psicologia				
MU Recerca en Psico. Aplicada a les CC. Salut				
MU Recerca en Psico. Aplicada a les CC. Salut				
MU Recerca i Intervenció Psicològica				
Grau Comunicació Audiovisual				
Grau Periodisme				
Grau Publicitat i Relacions Públiques				
MU Continguts de Com. Audiovisual i Pub.				
MU Mèdiens, Comunicació i Cultura				
Grau Ciència i Tecnologia dels Aliments				
Grau Arts i Disseny				

S'assoleix en progrés d'excel·lència

S'assoleix

S'assoleix amb condicions

Taula 6. Resultats acreditació UAB (1r semestre 2016)

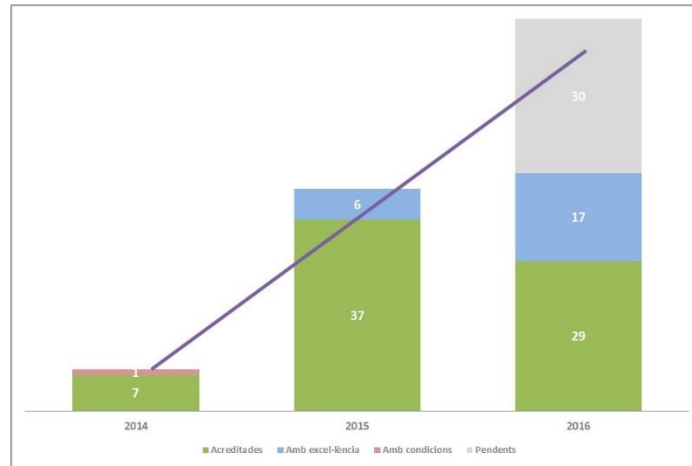
VALORACIÓ PER ESTÀNDARDS	2016	
	ESAGED	FTI
Grau de Dret		
Grau de Criminologia		
Grau de Relacions Laborals		
MU en Advocacia		
MU en Dret Empresarial		
MU en Drets Sociolaborals		
MU en Integració Europea		
Grau d'Estudis d'anglès i català		
Grau d'Estudis d'anglès i de clàssiques		
Grau d'Estudis d'anglès i espanyol		
Grau d'Estudis d'anglès i francès		
Grau d'Estudis de català i espanyol		
Grau d'Estudis francesos		
MU Estudis avançats de llengua i literatura catalanes		
MU en Estudis territorials i de la població		
MU Música, educació musical i int. M.A.		
MU en Reptes de la Filosofia Contemporània		
MU en Anàlisi i gestió del patrimoni artístic		
MU Antropologia: Investigació Avançada i Intervenció		
MU en Estudis teatrals		
MU Llengua espanyola, lit. hispànica i ELE		
MU en Enginyeria de Telecomunicació /		
MU en Gestió aeronàutica		
MU en Logística i gestió de la cadena de subministrament		
MU en Visió per computador / Computer Vision		
MU Biologia i biotecnologia vegetal		
MU Bioquímica, biologia molecular i biomedicina		
MU Biotecnologia avançada		
MU Ecologia terrestre i gestió de la Bio.		
MU Genètica avançada/Advanced Genetics		
MU Microbiologia aplicada		
MU Bioinformàtica/Bioinformatics		
MU Citogenètica i biologia reproductiva		
MU Neurociències		
Grau Turisme		
MU Direcció i organització de turisme d'esdeven.		
MU Union Europee-Xina: cultura i economia		
Grau Prevenció i seguretat integral		
MU Prevenció i gestió de riscos		
Grau Ciència política i G.P.		
Grau Sociologia		
MU Ciència Política		
MU Gestió Pública		
MU Política social treball i benestar		
MU Relacions internacionals S. I D.		
MU Farmacovigilància		

S'assoleix en progrés d'excel·lència

S'assoleix

S'assoleix amb condicions

Gràfic 1. Evolució del nombre de titulacions acreditades i valoració final

Gràfic 2. Valoració obtinguda per a cada estàndard (2014 - 1r semestre 2016)

